

використання стилю в художніх текстах; 2) структурний та семантичний опис словосполучень (1970-80-ті рр.) – систематизація фразеологічних матеріалів за структурними, семантичними, граматичними та стилістичними параметрами; 3) дослідження функції термінів (1990-ті – поч. ХХІ ст.) – наукові досягнення у комплексному вивченні людського феномену, а також проведення комплексного дослідження використання мови з аспектами прагматики, культури та ідеограм.

Формування української мови проходило тривалий і складний процес. Вона постійно поповнюється новими одиницями, частково або повністю архаїзуючи або трансформуючи семантичну структуру специфічних або давно запозичених словосполучень. Семантика фразеологізмів надзвичайно широка і тісно пов'язана з культурою та менталітетом народу. Завдяки поглибленому вивченню фразеології вчені мають сучасне уявлення про природу цих мовних одиниць.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній досліджено й систематизовано різномірний фразеологічний матеріал, описані періоди вивчення української фразеології в історії, обґрунтовані нові поняття та стилістичне використання фразеологізмів у художніх текстах.

Підводячи підсумок, хотілося б зазначити, що в цьому напрямку зроблено багато роботи, але залишається чимало питань, що досі нез'ясовані. Перспективу подальших наукових досліджень фразеологічних одиниць вбачаю в контексті новітніх лінгвістичних дослідницьких парадигм, особливо на матеріалі творчості закарпатських авторів кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Максименко Д.М.
Науковий керівник: Немерцова О.Є.
НТУ «ХП»

ПОМИЛКОНЕБЕЗПЕЧНІ МОРФОЛОГІЧНІ ЯВИЩА В МОВІ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Помилконебезпечність на всіх мовних рівнях у журналістських текстах постає сьогодні чи не найважливішою проблемою в контексті якісного

представлення електронних і друкованих ЗМІ. Культура писемного мовлення як регіональних, так і всеукраїнських медіа абсолютно не відповідає чинним лінгвістичним нормам у той час, коли освічений читач потребує не лише якісної інформації, але й її кваліфікованого представлення.

Особливо гостро ця проблема торкається дотримання граматичних, зокрема морфологічних норм, що регулюють правильний вибір морфологічних форм слів при формотворенні та словозміні, а також їхнє поєднання. Велику кількість анормативів автори допускають у вживанні частин мови.

Найбільша кількість морфологічних помилок пов'язана із використанням лексико-граматичних категорій іменника. Поширеним помилкобезпечним місцем є оформлення відповідних відмінкових форм. Найбільше анормативних утворень у межах класу іменника зафіксовано при вживанні флексій -у (-ю) / -а (-я) у формах родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни.

Журналісти часто порушують норми при відмінюванні омонімічної лексеми термін. Коли йдеться не про час виконання чогось, а про певне поняття, слово, то родовий відмінок повинен мати флексію -а. Значні труднощі і, як наслідок, систематичні відхилення від граматичних норм пов'язані з уживанням журналістами правильних відмінкових форм іменників, що входять до складу кількісно-субстантивних сполучень. Нормативно числівники два, три, чотири (у тому числі в складних формах), вступаючи у граматичні зв'язки з іменниками, потребують від них форми називного відмінка множини. Натомість у багатьох текстах українських журналістів правильна форма систематично замінюється на родовий відмінок однини, очевидно, під впливом російської граматики, де цей компонент використовується послідовно і закріплений нормою.

Неодноразово в газетних текстах анормативним є граматичне оформлення давального відмінка однини іменників чоловічого та середнього роду, хоча в більшості нормативних джерел вказано, що на їхнє позначення можна вживати паралельні закінчення -ові (-єві, -єві) / -у (-ю), проте зазначено,

що в назвах істот повинні переважати флексії -ові (-еві, -єві), а в назвах неістот здебільшого вживають -у (-ю).

Використання неправильних відмінкових форм іменників, що засвідчують помилкову родову диференціацію апелятивів.

Виявлено також приклади порушення граматичної норми іменника при оформленні кличного відмінка в конструкціях зі звертаннями.

Непоодиноким засвідчено вживання аномативних одиниць і на рівні інших частин мови. Так, у межах лексико-граматичного класу числівників виявлено помилки у відмінкових формах складних числівників – назв десятків.

Виявлені у класі прикметника аномативи часто представлені утвореннями, що репрезентують помилкове функціонування форм ступенів порівняння. Відомо, що прикметники в українській мові можуть мати вищий і найвищий ступені порівняння, кожен із яких уживають у простій або складеній формах. Порушенням норми виступає поєднання обох форм ступенювання.

Отже, серед морфологічних аномативів досліджуваних видань найбільшу частотність мають помилки в оформленні відмінків іменника. Помилконебезпечним місцем виступає також узгодження числівника з іменником. Непоодиноким трапляються відхилення від морфологічних норм у творенні класу прикметників, дієслів, прислівників. Перспективними в цьому напрямку дослідження можуть бути окремі комплексні студії над порушеннями норм уживання кожної з частин мови, а також виявлення помилок у представленні особливих форм дієслова – дієприслівника та дієприкметника.

Мащенко Є.О.
Науковий керівник: Кримець О.М.
НТУ «ХП»

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Зараз актуальність теми стану української мови є як ніколи беззаперечною. Сучасний стан нашої державної мови є прямим наслідком